

71 Het werk van een dorpstimmerman

Elk dorp had vroeger een of meer timmerlieden, onmisbare vakmensen. Een speciale opleiding voor timmerlieden bestond niet. Als jongmaatje of krullenjongen leerde men het vak grondig bij een timmerbaas, die doorkneed en bedreven in zijn vak was, dat hij eveneens op die manier had geleerd. De meesten onder hen hadden een grote vakkennis en bekwaamheid, die louter op ervaring berustte. Naast het gereedschap waren oog en hand hen behulpzaam en hadden zij in de praktijk een grote dosis kennis en inzicht. Eenvoud en schoonheid weerspiegelden zich in het werk, dat hun handen maakten. Oude boerderijen, huizen, schuren, kasten en andere gebruiksvoorwerpen zijn nu nog de stille getuigen van hun kunne. De dorpstimmerman verrichtte zijn werk vanuit zijn werkplaats thuis of trok de boer op naar zijn klanten. Met een hamer, een zaag en een paar beitels verrichtte hij handmatig vele karweitjes.

De timmerlui waren eveneens voor ons dorp belangrijk personen. Er was veel te doen, omdat hout een erg belangrijk materiaal was. Daarom waren er hier ook meer timmerwerkplaatsen. Voorwerpen raakten versleten en moesten gerepareerd worden. En de moderne hulpmiddelen en materialen, zoals elektrisch gereedschap en kunststof en aluminium, waren er nog niet voldoende. Tevens was het voor de bevolking niet betaalbaar om alle kapotte spullen door nieuwe te laten vervangen. Het oude werd zoveel mogelijk hergebruikt. Iedereen was wel klant bij een timmerbedrijf, maar boeren vormden de hoofmoot. Op de boerderijen was vaak werk voor hen te doen.

Terug naar ons dorp. We mochten een kijkje nemen in een werkboek van een vakman uit die tijd. Zeer nauwgezet had deze timmerman voor ieder van zijn klanten een pagina ingericht, waarin hij in tabellen de verrichte werkzaamheden met datum en prijs noteerde. Een groot kasboek, dat jarenlang meeging en een overzicht geeft van de jaren 1921- 1958.

15	zaag gescherpt	71-
5	kruis	701-
3	2 klinkstetten	770
	1 uur arbeid	360
	aanrek gemaakt	5400
	schroefblad en schroeven	1396
	vliegengas - arbeid en latjes	396

Het werkboek laat een groot gevarieerd aanbod zien van werkzaamheden. Een kleine opsomming daarvan geeft al een indruk van die karweitjes.

‘Voor hen maakte de timmerman o.a. : hokken, putluiken, pompen, drinkgoten, henneloop, paardenstal, kruiwagen, ladder, varkenshok, gierbak, emmerbank, tijmpaal, stelen aan gereedschappen, enz. ’

oude staldeur

Ook in en om de woning werd veel werk verricht. Laten we eens kijken naar die klusjes en reparaties:

‘Tafels, stoelen, deuren, deurkrukken, zonneblinden, leuning, trappen, dorpels, bedsteden, droogrekken, waslijnpalen, konijnenhokken, enz.’

‘Ter aanvulling onderstaande verkorte lijst van vermelde namen, door hem in vaktaal beschreven onroerende en roerende goederen.

Vermeld in de spelling van die tijd. Verre van volledig natuurlijk en alleen woorden A / K. geplaatst’

(De hele lijst vermelden zou te lang worden)

	• Aardappelenzeef • Arm aan zaag • Asphalt op kippenhok	Zeef om aardappelen te sorteren. In de sorteerder. Bodem van houten spijlen, schuin toelopend om de aardappelen op maat te sorteren. Op het einde en aan de zijkanten werden ze opgevangen in zakken. Spanzaag: touw met houtje. Dakbedekking op kippenhok, zat boven de zitstokken.
	• Balk aan hort----- • Bak op voedermolen • Bik • • Blinden • Blindraam • Blokjes aan fiets • Bodem in box • Boerenklink en kruisgeheng • Bok • Bonnenbakje	Hort: afscheiding op de stal. Aardappelmolen voor het varkensvoer. Een soort houweel, om harde grond los te hakken. Luiken voor ramen Raam zag je niet in buitenaanzicht. Werden later erin gezet. Blokjes op de trapper, zodat je als kind erbij kon. Kinderbox Aan stal- en schuurdeuren. Voor het inhangen van de deur. Schraag; om hout te zagen. Houten bakje om de (na)oorlogse bonnen in te doen.

	• Boom aan hondenkar • Boom aan machine • Bordenrek • Boterlepel • Broodlatten • Broodvorm	Om het dier in te spannen. (zie foto) Idem Houten rek in de keuken waar de borden op werden gezet. Houten lepel om boter uit de boterton te scheppen. Van plat hout een dun schepje; van beukenhout. Latten, die tegen de zijwand van de oven werden gezet bij het broodbakken. Houten vorm voor het bakken van het brood. Zwart brood werd gevormd en zo in de oven gezet.
	• Dorpel	Drempel
	• Fietsstandaard	Een beugel of rek, waaraan of waarin de fiets kan blijven staan.
	• Glasraam • Gordijnlat	Kozijn met glas Houten lat om gordijnen aan op te hangen
	• Karburrie • Kast op naaimaschien • Keet voor weegbrug • Kepers • Klosjes - • Klotwagen met rad • Kuikenbakje	Houten berries/bomen, waar het paard tussen in kan staan en wordt ingespannen. Houten ronde kap die vroeger over de naaimachine werd gedaan. Een houten gebouwtje, waar de installatie in stond om karren te wegen met stro (weegbrug) Rib van een dak geraamte, dakrib, dakspar; bij uitbreiding dikke houten balk (daksporen – dun) Staafje hout of plastic om een draad of touw omheen te wikkelen. 1/ Klomp 2/ Kluit 3/ Turf/ om turfblokken op te vervoeren; turfkruiwagen. Houten bak om de pas uitgekomen kuikens te voeren met een houten rol op.

Enkele genoemde houten voorwerpen en attributen:

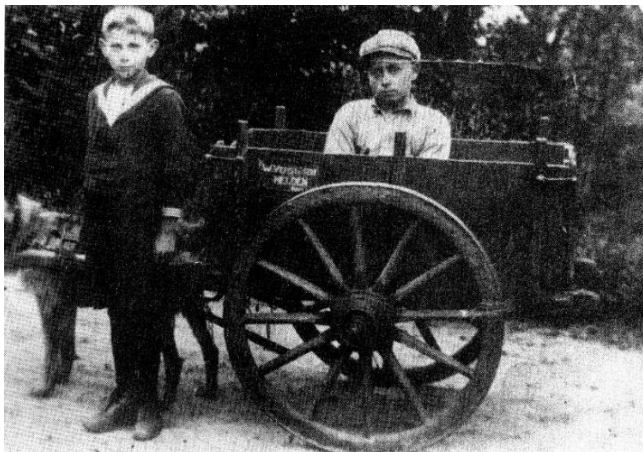

Foto van een hondenkar. Op de zijkant van de kar het naambordje 'Versteegen'.

De hond zit met een tuigje vast aan de boom, zodat hij de kar kan trekken. Bij deze foto hoort een bekend Berings verhaal. (Boek: 'Van Bieringen tot Beringe')

Voorbeeld van een klotwagen om turf in de Peel te vervoeren. De turfblokken werden opgestapeld om te drogen.

Houten lattenbodem in een oude kinderbox.

Voorbeeld van een houten bordenrek

De oude keet met weegbrug bij het Landbouwbelang.

Info:

- Internet***
- Interview G.K***
- Boek - 'Van Bieringen tot Beringe'***